

บทบาทองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานีในการบริหารจัดการ
การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม: กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติผาแต้ม
จังหวัดอุบลราชธานี

จิราพร วาภาพ¹ และ สุภานี นวกุล¹

¹สาขารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบทบาทองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานีในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 2) ปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานีในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และ 3) เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาบทบาทองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานีในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การวิจัยครั้งนี้ใช้การวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) คือ การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 400 ตัวอย่าง นำข้อมูลมาวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) และในส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการสัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 9 คน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลบทบาทองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานีในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15, SD = 0.62$) บทบาทด้านแหล่งท่องเที่ยว อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.27, SD = 0.61$) รองลงมา คือ บทบาทด้านสิ่งอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15, SD = 0.71$) บทบาทด้านผลิตภัณฑ์ท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12, SD = 0.70$) และบทบาทด้านบริการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06, SD = 0.71$) 2) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบริหารจัดการกับบทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานีในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมฯ พบว่า ด้านการตลาดและด้านบุคลากร มีความสัมพันธ์กันในทางบวกที่ส่งผลต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานีในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) แนวทางในการพัฒนาบทบาทองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี ควรเพิ่มการประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวให้มีทักษะภาษาต่างประเทศเพิ่มมากขึ้น ส่งเสริมกลยุทธ์ความร่วมมือกับจังหวัดใกล้เคียง และจัดกิจกรรมส่งเสริมด้านการตลาดเพิ่มมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อุทยานแห่งชาติผาแต้ม บทบาทองค์การบริหารส่วนจังหวัด

รับบทความ: 18 พฤษภาคม 2565

แก้ไขเสร็จ: 23 กรกฎาคม 2565

ตอบรับบทความ: 8 สิงหาคม 2565

The Roles of the Ubon Ratchathani Provincial Administrative Organization in the Management of Cultural Tourism: A Case Study of Pha Taem National Park, Ubon Ratchathani Province

Jiraporn Warpop¹ and Suphanee Navakul¹

¹Master of Public Administration Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Chandrakasem Rajabhat University

Abstract

The objectives of this research study were to: 1) study the role of the Ubon Ratchathani Provincial Administrative Organization in the management of cultural tourism: a case study of Pha Taem National Park, Ubon Ratchathani Province; 2) study the problems and obstacles in the management of cultural tourism; and 3) determine the guidelines for the development of the role of the Ubon Ratchathani Provincial Administrative Organization in the management of cultural tourism. The study was conducted as a mixed-method. The quantitative research part employed questionnaire as a tool to collect data from 400 samples. The results were analyzed by using statistics of mean, standard deviation and Multiple Regression Analysis. In the qualitative research was conducted with 9 key informants using an in-depth interview.

The Results reveal that of: 1) The analysis of the role of the Ubon Ratchathani Provincial Administrative Organization in the management of cultural tourism was found to be at “high level” ($\bar{X} = 4.15, SD = 0.62$) following the role of tourist attraction aspect that it was at “highest level” ($\bar{X} = 4.27, SD = 0.61$), as well as the role of facilities ($\bar{X} = 4.15, SD = 0.71$); role of travel products ($\bar{X} = 4.12, SD = 0.70$) and role of service were also found at “high level” ($\bar{X} = 4.06, SD = 0.71$). 2) The relationship between management factors and the role of the Ubon Ratchathani Provincial Administrative Organization in the management of cultural tourism, market and manpower was found to be a positive correlation that affected the role of the Ubon Ratchathani Provincial Administrative Organization in the management of cultural tourism with statistically significant at the 0.05 level. Furthermore, 3) The guidelines for the development of the role of the Ubon Ratchathani PAO, would recommend that coordination among public sector, the private sector, as well as local people to promote and develop tourism be made possible. In addition, personnel should have more foreign language skills, in order to promote strategies for cooperation with neighboring provinces and organize more marketing promotion activities.

Keywords: Cultural Tourism, Pha Taem National Park, Provincial Administrative Organization

Received: 18 May 2022

Revised: 23 July 2022

Accepted: 8 August 2022

บทนำ

การท่องเที่ยวเป็นปัจจัยอันสำคัญ ที่ก่อให้เกิดการพัฒนาประเทศ เป็นผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม ในการ “สร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้” และยังเป็น การกระตุ้นการพัฒนาในด้านอื่น ๆ ตามมาอีกด้วย (ภาวิณี ตันตระกูล, 2552, อ้างใน ฌัญญักัญจน์ รัตนวรกานต์, 2561, น.182) การท่องเที่ยวเป็นอีกหนึ่งอุตสาหกรรมที่สร้างรายได้ให้กับประเทศไทย มาอย่างต่อเนื่อง ในปี พ.ศ. 2562 การท่องเที่ยวสร้างรายได้ จำนวน 2.03 ล้านล้านบาท ในขณะที่ปี พ.ศ. 2563 จากเหตุการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ปรับลดเป้าหมายจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่จะเดินทางมาไทยในปี 2563 เหลือ 36 ล้านคน ลดลงร้อยละ 9.5 จากปี 2562 และลดเป้าหมายรายได้จากนักท่องเที่ยวต่างชาติ ลดลงเหลือ 1.78 ล้านล้านบาท แต่สำหรับตลาดในประเทศ ททท.ยังคงเป้าหมายเดิมที่จำนวนนักท่องเที่ยวไทย 172 ล้านคน สร้างรายได้ 1.13 ล้านล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 4 (ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้า แห่งประเทศไทย, 2563) ทั้งนี้การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมบริการ เพื่อตอบสนองความต้องการ ของนักท่องเที่ยวทั้งด้านทรัพยากรและข้อมูลข่าวสาร จะต้องทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความพึงพอใจ และประทับใจในการให้บริการ (พัชรินทร์ ศิริอำพันธ์กุล และคณะ, 2550, น.104) กระทรวงการท่องเที่ยว และกีฬาได้กำหนดนโยบายในการพัฒนาบริการและส่งเสริมการท่องเที่ยว ซึ่งได้กำหนดให้ประเทศไทย เป็นประเทศศูนย์กลางท่องเที่ยวแห่งเอเชีย โดยเป้าหมายหลักในการพัฒนาด้านสาธารณูปโภค ที่พักสาธารณสุขพื้นฐาน รูปแบบการท่องเที่ยวที่หลากหลาย การนำเสนอวัฒนธรรมไทยที่เป็น เอกลักษณ์ การกำหนดมาตรฐานความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวและการต้อนรับด้วยอัธยาศัย มิตรี้ จึงเห็นได้ว่านโยบายดังกล่าวมีความสำคัญต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวทุกระดับโดยเฉพาะ ระดับท้องถิ่น ซึ่งภารกิจดังกล่าวถ่ายโอนให้แก่ เทศบาล เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด และกรุงเทพมหานคร ในประเภทกลุ่มงานเลือกทำโดยอิสระ (คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ, 2554) องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี เป็น ราชการส่วนท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 จัดตั้งขึ้นตาม พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 มีฐานะเป็นนิติบุคคล มีเขตพื้นที่และมีอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะสำหรับจังหวัดอุบลราชธานี เป็นจังหวัดที่มีศักยภาพ ในด้านการท่องเที่ยวทั้งสถานที่ท่องเที่ยวตามธรรมชาติเชิงประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม ศาสนา โดยมีกลยุทธ์ที่จะส่งเสริมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐาน รวมทั้งเพิ่มมาตรฐาน ความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยวไปสู่เป้าหมายการพัฒนาศักยภาพในด้านการท่องเที่ยว อันเป็น การกระตุ้นการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจที่ก่อให้เกิดกระแสการท่องเที่ยว การซื้อสินค้าและบริการ ทั้งในระบบจังหวัดและภูมิภาค เป็นการกระจายรายได้เข้าสู่ภาคประชาชน เป็นแหล่งสร้างรายได้ ของประชาชนในพื้นที่ ตลอดจนเป็นการกระตุ้นทางเศรษฐกิจของจังหวัดอุบลราชธานี (องค์การบริหาร

ส่วนจังหวัดอุบลราชธานี, 2563) ข้อมูลจำนวนนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ในจังหวัดอุบลราชธานี รายได้จากจังหวัดอุบลราชธานี พ.ศ. 2562 รายได้จากผู้เยี่ยมเยือน 581.57 ล้านบาท (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2563) อุทยานแห่งชาติ ซึ่งมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนทั้งในมิติวัฒนธรรม เศรษฐกิจ การศึกษาและสังคม เป็นแหล่งรวมของทรัพยากรสิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิต ซึ่งมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันอย่างเป็นกระบวนการและมีระบบนำไปสู่การผลิตและควบคุมตนเองตามธรรมชาติ อันส่งผลต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ทั้งทางตรงทางอ้อม (กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช, 2560, น.1) อุทยานแห่งชาติผาแต้ม จังหวัดอุบลราชธานี มีกิจกรรมการจัดงานรับแสงแรกแห่งสยาม โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานีและส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง กิจกรรมภายในงานมีขบวนแห่ขันหมากเพื่อเป็นสิริมงคลตามวิถีดั้งเดิมของชาวอีสาน พิธีบายศรีสู่ขวัญแขกผู้มาเยือน พิธีส่งแสงตะวัน เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวและกระตุ้นเศรษฐกิจ โดยจุดเด่นของอุทยานแห่งชาติผาแต้ม คือ สามารถท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปีและมีสถานที่ท่องเที่ยวที่หลากหลาย อาทิ ภาพเขียนสีผาแต้ม เสาเฉลียง ทุ่งดอกหญ้า น้ำตกแสงจันทร์ และน้ำตกสร้อยสวรรค์ กิจกรรมเหล่านี้ล้วนได้รับความนิยมนักท่องเที่ยวมาโดยตลอด (สำนักงานโกลด์อุบลดอกคอม, 2563)

จากข้อมูลสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ในปี พ.ศ. 2560 มีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาชมที่อุทยานแห่งชาติผาแต้มกว่า 20,000 คน สามารถสร้างรายได้ 63 ล้านบาท ในเรื่องของกรจ่ายใช้สอยของนักท่องเที่ยว ถือว่าประสบความสำเร็จในการดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้าสู่พื้นที่ มากกว่าปีที่ผ่านมาร้อยละ 2 (กรุงเทพฯธุรกิจ, 2560) องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี ในฐานะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีขนาดใหญ่ มีบทบาทอำนาจหน้าที่ในการบริหารสาธารณะแก่ประชาชน มีงบประมาณจำนวนมาก มีพื้นที่ในการรับผิดชอบจำนวนมาก มีบุคลากรที่เพียงพอ และได้มีการวางนโยบายด้านการท่องเที่ยว การส่งเสริมการอนุรักษ์ให้เกิดการพัฒนาในเวลาเดียวกัน (องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี, 2561) อันเป็นไปตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 มาตรา 45 (8) อีกทั้งตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 17 (14) กำหนดให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดการส่งเสริมการท่องเที่ยว ดังนั้น องค์การบริหารส่วนจังหวัดจึงมีหน้าที่โดยตรงตามกฎหมายที่จะดำเนินการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในท้องถิ่นของตน

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา “บทบาทองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี” ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม โดยใช้อุทยานแห่งชาติผาแต้มเป็นกรณีศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดแผนงานด้านการท่องเที่ยว ตลอดจนจนศึกษาปัญหา

และอุปสรรค เพื่อเป็นข้อมูลสะท้อนกลับให้กับหน่วยงานนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาบทบาทขององค์กรและพัฒนาแผนการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานีในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม: กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติผาแต้ม จังหวัดอุบลราชธานี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยการบริหารจัดการที่มีผลต่อบทบาทองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานีในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม: กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติผาแต้ม จังหวัดอุบลราชธานี
3. เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาบทบาทองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานีในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม: กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติผาแต้ม จังหวัดอุบลราชธานี

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

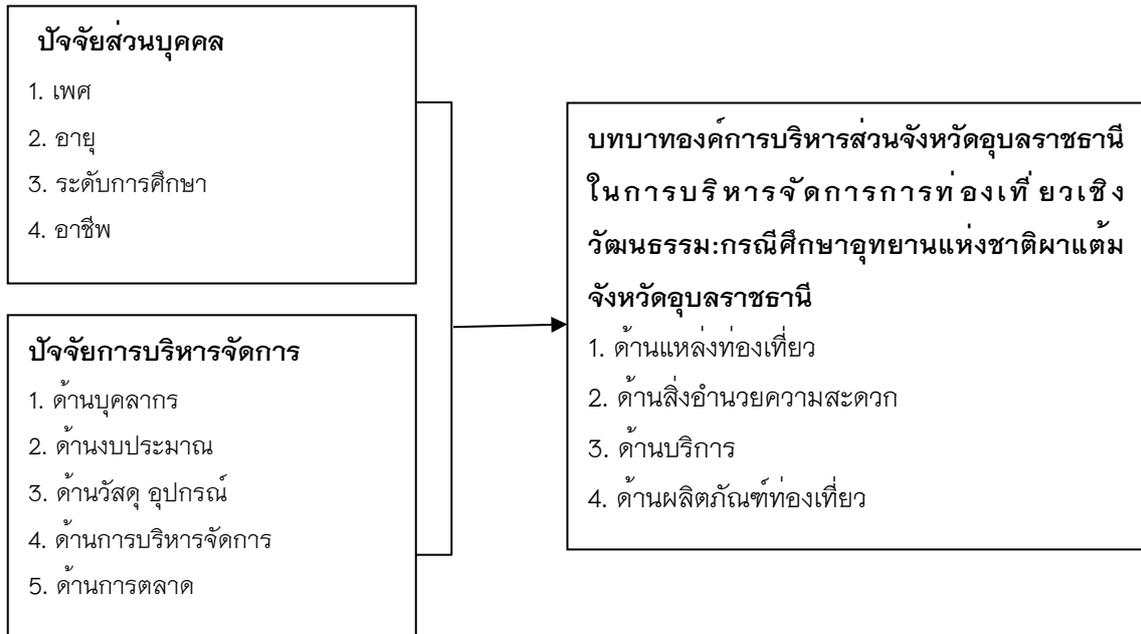
ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ประชากรในตำบลโขงเจียมทั้งหมด 6,270 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลโขงเจียม, 2562, น.4) และจำนวนนักท่องเที่ยว จากข้อมูลรายงานสถิตินักท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติผาแต้ม ปี 2563 มีจำนวน 151,235 คน (สำนักงานพื้นที่อนุรักษ์ที่ 9, 2564) ดังนั้นจึงมีประชากรรวมทั้งหมดจำนวน 157,505 คน คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของยามาเน (Yamane, 1973, pp.727-728) ได้ขนาดตัวอย่าง 400 คน และสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งโครงสร้าง จำนวน 9 คน แบ่งออกเป็น ผู้บริหารและบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 3 คน และบุคลากรอุทยานแห่งชาติผาแต้ม จำนวน 6 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. **ตัวแปรต้น** ได้แก่ 1) ปัจจัยส่วนบุคคล (เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ) และ 2) ปัจจัยการบริหารจัดการ (ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุ/อุปกรณ์ ด้านการบริหารจัดการ และด้านการตลาด)
2. **ตัวแปรตาม** ได้แก่ บทบาทองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานีในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กรณีศึกษา อุทยานแห่งชาติผาแต้ม จังหวัดอุบลราชธานี (ด้านแหล่งท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านบริการ และด้านผลิตภัณฑ์ท่องเที่ยว)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการทบทวนเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยกำหนดตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยการบริหารจัดการ (5M) จากแนวคิดของสมคิด บางโม (2545, น.61) และตัวแปรตามบทบาทองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานีในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมตามแนวคิดของดร.ชนันท์ เอ็มพันธุ์ (2550, น.14) นำมาเขียนเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังภาพ

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

ปัจจัยบริหารจัดการมีอิทธิพลต่อบทบาทองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานีในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม: กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติผาแต้ม จังหวัดอุบลราชธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีดังนี้

1. แบบสอบถาม (Questionnaire)

จัดทำขึ้นโดยอาศัยการค้นหามาจากเอกสารและงานวิจัย เพื่อนำมาสร้างแบบสอบถามผ่านการตรวจสอบความตรงโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน พบว่า มีคะแนนเท่ากับ 1 จำนวน 35 ข้อ และมีคะแนนเท่ากับ 0.67 จำนวน 5 ข้อ ทำการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้วิธีการของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้เท่ากับ 0.983 แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 เป็นคำถามปลายปิดสอบถามความคิดเห็นด้านบทบาทขององค์การบริหาร ส่วนจังหวัดอุบลราชธานีในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จำนวน 20 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายปิดสอบถามความคิดเห็นด้านปัจจัยบริหารจัดการ จำนวน 20 ข้อ

2. แบบสัมภาษณ์ (Semi-structured Interview)

เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) สร้างผ่านการเสนอ ต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ทำการหาค่า IOC พบว่า มีคะแนนเท่ากับ 1 จำนวน 2 ข้อ และมีคะแนนเท่ากับ 0.67 จำนวน 5 ข้อ

การรวบรวมข้อมูล

1. การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายที่ศึกษา จำนวน 400 ตัวอย่าง โดยใช้การส่งแบบสอบถาม ออนไลน์ Google Form เพื่ออำนวยความสะดวกต่อผู้ตอบแบบสอบถาม

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์ในการเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 9 คน แบ่งออกเป็น บุคลากรขององค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 3 คน ได้แก่ นายก อบจ.อุบลราชธานี 1 คน, หัวหน้าฝ่ายบริหารงานทั่วไป 1 คน นักจัดการงานทั่วไป ชำนาญการ 1 คน และบุคลากรของอุทยานแห่งชาติผาแต้ม จำนวน 6 คน ได้แก่ พนักงานพิทักษ์ป่า 3 คน พนักงานจ้างเหมาบริการ 2 คน และ พนักงานบุคคลภายนอก 1 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์เชิงปริมาณ เป็นข้อมูลที่ได้จากการแจกแบบสอบถาม ได้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสถิติทางสังคมศาสตร์ มีกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ดังนี้

ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจง ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

ส่วนที่ 2 บทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในการบริหารจัดการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรมฯ ทำการวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ส่วนที่ 3 ปัจจัยการบริหารจัดการ ทำการวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบสมมติฐาน (Hypothesis Testing) โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ Multiple Regression Analysis

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ที่ได้จากการแบบสัมภาษณ์ มีขั้นตอนดังนี้

2.1 นำข้อมูลที่ได้จากการจัดบันทึกและบันทึกเสียงในการสัมภาษณ์มาจัดกลุ่มประเด็น

2.2 ทำการวิเคราะห์ตามประเด็นข้อมูล การตีความเนื้อหาข้อมูล

2.3 ทำการพรรณนาความเชื่อมโยงตามกรอบแนวคิด และทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย
จากนั้นหาข้อสรุป เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 26-35 ปี มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี และมีอาชีพเป็นพนักงานเอกชน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยการบริหารจัดการ การสำรวจความคิดเห็นปัจจัยการบริหารจัดการประกอบด้วย 5 ด้าน มีผลการวิเคราะห์ ดังนี้

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลระดับความคิดเห็นของปัจจัยการบริหารจัดการ

ปัจจัยการบริหารจัดการ	M	SD	ระดับความคิดเห็น
ด้านบุคลากร	4.20	0.71	มาก
ด้านงบประมาณ	4.29	0.73	มากที่สุด
ด้านวัสดุ อุปกรณ์	4.36	0.74	มากที่สุด
ด้านการบริหารจัดการ	4.34	0.72	มากที่สุด
ด้านการตลาด	4.38	0.71	มากที่สุด
รวม	4.31	0.65	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ปัจจัยการบริหารจัดการ ทั้ง 5 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.31 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่เห็นด้วยมากที่สุด คือ ด้านการตลาด อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.38 รองลงมา คือ ด้านวัสดุ อุปกรณ์ อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.36 และลำดับสุดท้าย คือ ด้านบุคลากร อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลบทบาทของค้การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานีในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมฯ การสำรวจความคิดเห็นบทบาทของค้การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานีในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ประกอบด้วย 4 ด้าน ซึ่งมีผลการวิเคราะห์ ดังนี้

**ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลระดับความคิดเห็นของ
บทบาทองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี**

บทบาทองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี	M	SD	ระดับความคิดเห็น
ด้านแหล่งท่องเที่ยว	4.27	0.61	มากที่สุด
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	4.15	0.71	มาก
ด้านบริการ	4.06	0.71	มาก
ด้านผลิตภัณฑ์ท่องเที่ยว	4.12	0.70	มาก
รวม	4.15	0.62	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า บทบาทองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานีในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมฯ ทั้ง 4 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.15 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่เห็นด้วยมากที่สุด คือ ด้านแหล่งท่องเที่ยว อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27 รองลงมา คือ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 และลำดับสุดท้าย คือ ด้านบริการ อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06 ตามลำดับ

**ตารางที่ 4 การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณระหว่างปัจจัยการบริหารจัดการที่มีต่อ
บทบาท อบจ. อุบลราชธานี ในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมฯ**

ตัวแปร	b	SE _b	β	t	Sig
ค่าคงที่	1.826	0.175		10.439	0.000*
ด้านบุคลากร (M1)	0.193	0.052	0.222	3.706	0.000*
ด้านงบประมาณ (M2)	-0.050	0.069	-0.059	-0.735	0.463
ด้านวัสดุ อุปกรณ์ (M3)	0.124	0.077	0.149	1.610	0.108
ด้านการบริหารจัดการ (M4)	0.079	0.074	0.093	1.064	0.288
ด้านการตลาด (M5)	0.193	0.076	0.223	2.530	0.012*

SEest = ±0.51; Durbin-Watson = 1.324

R = 0.566; R² = 0.320; F = 37.052; DF = 5; sig = 0.000

* นัยสำคัญที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4 พบว่า ปัจจัยการบริหารจัดการมีอิทธิพลต่อบทบาทองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานีในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมฯ จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการตลาด และด้านบุคลากรมีอิทธิพลเชิงบวกต่อบทบาทองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานีในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมฯ

อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ได้ร้อยละ 32 แต่ในด้านงบประมาณมีอิทธิพลเชิงลบต่อบทบาทองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานีในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมฯ ทั้งนี้สามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ และคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

$$Y = 1.826 + 0.193(M1) - 0.050(M2) + 0.124(M3) + 0.079(M4) + 0.193(M5)$$

$$Z = 0.222(M1) - 0.059(M2) + 0.149(M3) + 0.093(M4) + 0.223(M5)$$

อภิปรายผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 บทบาทองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานีในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมฯ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า บทบาทด้านแหล่งท่องเที่ยว อยู่ในระดับมากที่สุด การที่ผลออกมาเช่นนี้เพราะ อบจ.อุบลราชธานี มีการพัฒนาปรับปรุงภูมิทัศน์ของอุทยานแห่งชาติผาแต้ม ให้มีความสวยงาม น่าสนใจ มีความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ สร้างระบบสาธารณูปโภคเพื่อสะดวกเข้าถึงพื้นที่อุทยาน เช่น ถนน การเดินรถประจำทาง การประปา และการไฟฟ้า ฯลฯ ประดับตกแต่งทางเข้าอุทยานให้มีความสวยงามและสะท้อนคุณค่าวัฒนธรรม มีลานกิจกรรมเพื่อชมการแสดงหรือสาธิตกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม และกิจกรรมอื่น ๆ มีการจัดทำระบบโฆษณา ประชาสัมพันธ์ การท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติผาแต้ม ไปยังกลุ่มเป้าหมาย เช่น แผ่นพับ นิตยสาร วารสาร และคู่มือท่องเที่ยว เพื่อประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวได้รับทราบ สอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยของ นิชนันท์ อ่อนรัตน์ (2561) พบว่า กระบวนการกำหนดนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวไปปฏิบัติ จังหวัดอุบลราชธานีมีการกำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการ และกิจกรรมร่วมกับของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

บทบาทด้านสิ่งอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับมาก การที่ผลออกมาเช่นนี้เพราะ อบจ.อุบลราชธานี มีเส้นทางที่นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางเข้าถึงได้อย่างสะดวก มีป้ายบอกทาง/แนะนำติดตั้งไว้ในตำแหน่งที่เห็นเด่นชัด เนื้อหาถูกต้องชัดเจนมีรถโดยสาร และรถรับจ้าง สาธารณะบริการนักท่องเที่ยว มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบดูแลด้านความปลอดภัย และอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวที่มาอุทยานแห่งชาติผาแต้ม มีการจัดทำป้ายประกาศ/คำเตือนจุดเสี่ยงอันตรายที่นักท่องเที่ยวเข้าใจได้ง่าย สอดคล้องกับงานของ ณัชญาภิญโญ รัตนวรกานต์ (2561, น.180-181) ผลการวิจัยส่วนหนึ่ง พบว่า ด้านพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อการท่องเที่ยวมีค่าเฉลี่ยสูงสุด อันเป็นมาจากกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีขอบเขตที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวที่มีการบัญญัติไว้อย่างชัดเจน

บทบาทด้านผลิตภัณฑ์ท่องเที่ยว อยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะ อบจ.อุบลราชธานี มีสินค้า/ของที่ระลึก/บริการที่หลากหลายท้องถิ่นหรือชุมชน มีคุณภาพและราคาเหมาะสม

สะท้อนคุณค่าทางวัฒนธรรม มีการจัดแสดงสินค้าภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่ออนุรักษ์วัฒนธรรม สอดคล้องกับแนวคิดของดร.ชนิ เอมพันธ์ (2550, น.141) ที่อธิบายว่า ผลผลิตภัณฑ์ของแหล่งท่องเที่ยว เป็นส่วนหนึ่งของความต้องการในการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยวผู้ประกอบการและ ประชาชนในพื้นที่ซึ่งหมายถึงกิจกรรม รูปแบบหรือกระบวนการการท่องเที่ยว นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับแนวคิดของเทิดชาย ช่วยบำรุง (2552, น.62) ที่ได้กล่าวว่าการมีเศรษฐกิจฐานราก ที่เข้มแข็ง สมดุล มีภูมิคุ้มกัน สามารถเพิ่มรายได้และการมีงานทำ การพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ เชื่อมโยงสู่ตลาดภายในและนอกประเทศ แสดงถึง“จุดยืนผลิตภัณฑ์ท่องเที่ยว” อันเป็นปัจจัย สำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยวในท้องถิ่นสู่ความยั่งยืนนั้น

บทบาทด้านบริการ อยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะการที่มีห้องน้ำสาธารณะสะอาด และเพียงพอ มีจำนวนถังขยะเพียงพอมีที่พักผ่อนสำหรับนักท่องเที่ยว มีร้านอาหารและเครื่องดื่ม จำนวนเหมาะสม และควบคุมราคาขาย มีสถานที่พักผ่อนที่สะอาด ปลอดภัย และราคาเหมาะสม สอดคล้องกับการศึกษาของ หยี่ฟาง แซ่ฟาง (2564) ผลการวิจัยพบว่า ด้านการบริการการท่องเที่ยว อยู่ในระดับมาก เพราะมีการสนับสนุนหรือจัดให้มีบริการด้านสารสนเทศ สนับสนุนหรือจัดให้มี บริการด้านความปลอดภัย สนับสนุนหรือจัดให้มีบริการด้านขนส่ง และสนับสนุนหรือจัดให้มี บริการที่พักค้างแรมสำหรับนักท่องเที่ยว

วัตถุประสงค์ที่ 2 ปัจจัยการบริหารจัดการที่มีผลต่อบทบาทขององค์การบริหาร ส่วนจังหวัดอุบลราชธานีในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม พบว่า ภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ อบจ.อุบลราชธานี ปัจจุบันมีหน้าที่ในการส่งเสริม การพัฒนาการท่องเที่ยว เห็นได้จากรายงานผลการดำเนินงานประจำปี เอกสารที่ปรากฏใน ยุทธศาสตร์ที่ 5 การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม และการท่องเที่ยว (2559-2563) แผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ. 2561-2565 (องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี, 2561, น.52) แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา พ.ศ. 2560-2561 (องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี, 2559, น.1-2) และแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2561-2565 (สำนักงานจังหวัดจังหวัดอุบลราชธานี, 2561, น.1) สอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ของสุดใจ จันทร์ทำ (สัมภาษณ์, 4 กันยายน 2564) และกานต์ กัลป์ตินันท์ (สัมภาษณ์, 4 กันยายน 2564) บทบาทด้านการบริหารจัดการของ อบจ.อุบลราชธานีมีแผนการบริหาร จัดการที่ชัดเจน และมีโครงสร้างคณะทำงานฯ ตามที่กฎหมายท้องถิ่นบัญญัติไว้ โดยมีนายก อบจ.อุบลราชธานี เป็นประธานคณะกรรมการที่ปรึกษาอุทยานแห่งชาติผาแต้ม ดังนั้นปัจจัย การบริหารจัดการจึงมีความสัมพันธ์ต่อบทบาทของ อบจ.อุบลราชธานีในการบริหารจัดการ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

จากผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 4 พบว่า ปัจจัยการบริหารจัดการที่มีผลต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานีในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 2 ด้าน คือ ด้านการตลาดและด้านบุคลากร ซึ่งสามารถอภิปรายได้ดังนี้

ด้านการตลาด พบว่า มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด สอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัดอุบลราชธานีที่มีการกำหนดงบประมาณเพื่อประชาสัมพันธ์ ประเด็นการพัฒนา การค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว (สำนักงานจังหวัดอุบลราชธานี, 2561, น.52) แผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ. 2561-2565 ประเด็นการพัฒนาที่ 3 การส่งเสริมและการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ (องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี, 2561, น.72-73, น.106-107) งานวิจัยของ วรนารถ ดวงอุดม (2557, น.42) อีกรายว่า ในด้านความสามารถทางการตลาดและการประชาสัมพันธ์ ระดับองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยนาท พบว่า มีความสามารถด้านการตลาดและการประชาสัมพันธ์อยู่ในระดับดี ดังนั้น ในด้านการตลาดของ อบจ.อุบลราชธานี จึงกล่าวได้ว่ามีประสิทธิภาพเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในแผนต่าง ๆ

หนึ่งในด้านการตลาด มีความสัมพันธ์กันในทางบวกที่ส่งผลต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานีในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การที่ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้สอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ของสุจิต จันทา (สัมภาษณ์, 3 พฤศจิกายน 2564) และ สมมาศ มีธรรม (สัมภาษณ์, 3 พฤศจิกายน 2564) มีสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดอุบลราชธานี ช่วยในการประชาสัมพันธ์ ทำแผ่นพับ ใบปลิว ทำยูทูบ เชิญชวนนักท่องเที่ยว ทำให้เกิดความน่าสนใจยิ่งขึ้น แต่สถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ทำให้ไม่สามารถส่งเสริมกิจกรรมด้านการตลาดได้ ซึ่งหากสถานการณ์ดีขึ้น อบจ.อุบลราชธานี ก็จะทำการขับเคลื่อนกิจกรรมต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ในแผนงาน กล่าวโดยสรุป การเสริมสร้างศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวสู่ความยั่งยืน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นองค์กรภาครัฐที่ใกล้ชิดชุมชน และแหล่งท่องเที่ยวมากที่สุด รู้จักและเข้าใจพื้นที่เป็นอย่างดี จึงสามารถกำหนดทิศทางและแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ได้เป็นอย่างดี จึงจำเป็นที่จะต้องมีบทบาทในการจัดทำระบบข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว อาณาบริเวณเพิ่มขึ้น

ด้านบุคลากร จากผลการวิเคราะห์อยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าน้อยที่สุดเมื่อเทียบกับด้านอื่น ๆ สอดคล้องกับการศึกษาของ วรนารถ ดวงอุดม (2557, น.35) ที่ได้ทำการศึกษา เรื่องความสามารถในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดชัยนาท พบว่า สถานะของการบริหารจัดการการท่องเที่ยว โดยภาพรวมได้รับการพัฒนาขึ้นในระดับหนึ่ง และมีความหลากหลายของระดับความสามารถในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว ในด้านการจัดการความรู้ยังมีข้อจำกัด ทั้งด้านความรู้ความเข้าใจ ทักษะ รวมทั้งการฝึกอบรมและ

เผยแพร่ ในด้านการบูรณาการนโยบาย แผนงานโครงการ มีเพิ่มขึ้น แต่ยังไม่เพียงพอ หนึ่งในด้านบุคลากร มีความสัมพันธ์กันในทางบวกที่ส่งผลต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานีในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

วัตถุประสงค์ที่ 3 แนวทางในการพัฒนาบทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานีในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

จากข้อมูลการสัมภาษณ์และข้อค้นพบจากเอกสารที่เกี่ยวข้องนำมาสู่การเสนอในการพัฒนาบทบาท อบจ.อุบลราชธานีต่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีความสำคัญใน 3 ด้าน ดังนี้

ด้านบุคลากร 1) พัฒนาความสามารถของบุคลากรในด้านภาษาเพื่อให้ข้อมูล การท่องเที่ยวเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวต่างประเทศให้เดินทางมาเที่ยวมากยิ่งขึ้น เพื่อยกระดับเป็นเมืองท่องเที่ยวชั้นนำ เช่น เชียงใหม่ ภูเก็ต เป็นต้น และ 2) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ สอดคล้องกับแนวคิดของเทิดชาย ช่วยบำรุง (2552, น.68) ในธุรกิจการท่องเที่ยวบุคลากรผู้ให้บริการหรือพนักงานสามารถสร้างความพึงพอใจกับนักท่องเที่ยวซึ่งเป็นลูกค้าได้ มีความสามารถ มีทัศนคติที่ดี สามารถตอบสนองลูกค้ามีความคิดริเริ่ม มีความสามารถในการแก้ปัญหา จะสามารถสร้างค่านิยมให้กับแหล่งท่องเที่ยวได้

ด้านการตลาด จัดทำแอปพลิเคชันหรือเว็บไซต์ประชาสัมพันธ์สำหรับการท่องเที่ยวในจังหวัดอุบลราชธานีโดยเฉพาะ ซึ่งข้อมูลดังกล่าวจะต้องมีการอัปเดตให้มีความทันสมัยอยู่เสมอหรืออาจมีคู่มือการท่องเที่ยว การรับรองมาตรฐานที่กิน ที่พัก ที่เที่ยว เช่น การสำรวจและค้นหาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ๆ การพัฒนาพื้นที่ที่กว้างว่างเปล่า การพัฒนาวิถีชีวิตประชาชน การพัฒนาพื้นที่สาธารณะ และการฟื้นฟู ส่งเสริมงานประเพณีเพิ่มมากขึ้น เป็นต้น ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะเป็นประโยชน์ เพื่อประกอบการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาจังหวัดอุบลราชธานี สอดคล้องกับหยีฟาง แซ่ฟาง (2564, น.860) ที่กล่าวว่า การกำหนดทิศทางการตลาดนำการพัฒนาจะขับเคลื่อนไปสู่แหล่งท่องเที่ยวคุณภาพ (Quality Destination) ด้วยการบูรณาการอย่างเป็นระบบเป็นรูปธรรมและการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง และเชื่อมต่อกับแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ

ด้านบริหารจัดการ 1) เปิดโอกาสให้สถาบันการศึกษา/หน่วยงานวิชาการเข้ามา มีบทบาทในฐานะที่ปรึกษาในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยว และ 2) กำหนดเป้าหมายความสำเร็จร่วมกันทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชนในพื้นที่เพื่อสร้างความร่วมมือหรือหน้าที่รับผิดชอบสอดคล้องกับการศึกษาของรุ่งฤดี แยมจรัส (2564, น.185) ที่พบว่า ผู้บริหารหรือผู้นำของอุทยานแห่งชาติ มีศักยภาพในการบริหารจัดการส่งผลต่อการจัดการท่องเที่ยว

อย่างยั่งยืน กระบวนการบริหารเป็นเครื่องมืออันสำคัญในการปฏิบัติงาน เพราะการบริหารเป็นระบบสัมพันธ์ของกิจกรรมต่าง ๆ ที่ปฏิบัติ คือ วิธีทางที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี ควรส่งเสริมหรือเพิ่มช่องทางให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาการท่องเที่ยว รักษาแหล่งท่องเที่ยว และการบริหารจัดการการท่องเที่ยวได้อย่างสะดวกเพิ่มมากขึ้น มีการประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ตลอดจนประชาชนอย่างสม่ำเสมอ ในการกำหนด ทบทวนเป้าหมายแผนงานในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

2. องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี ควรส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว พัฒนาทักษะด้านภาษา รวมทั้งบุคคลอื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้มีความรู้เรื่องการพัฒนาส่งเสริมการท่องเที่ยว การบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

3. องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี ควรส่งเสริมให้ใช้กลยุทธ์ความร่วมมือกับจังหวัดใกล้เคียง และควรเสริมขวัญกำลังใจให้ความช่วยเหลือที่จำเป็นกับภาคเอกชน รวมทั้งส่งเสริมด้านการตลาดเพิ่มมากขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบบทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดอื่น ๆ เพื่ออธิบายเปรียบเทียบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในแต่ละพื้นที่

2. ควรมีการศึกษาสำรวจและประเมินความพึงพอใจผู้รับบริการต่อการบริการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เพื่อทราบระดับความคิดเห็นว่าการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอยู่ในระดับใด มีความตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนหรือนักท่องเที่ยวอย่างไร

3. ควรมีการศึกษาอุปสรรคที่ส่งผลต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อนำประเด็นปัญหา อุปสรรคที่ได้มาปรับปรุงแผนพัฒนาด้านการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนจังหวัดให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และทันต่อสถานการณ์การท่องเที่ยวในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช. (2560). *แผนแม่บทอุทยานแห่งชาติแบบบูรณาการ พ.ศ. 2560-2564*. กรุงเทพฯ: ส่วนวิจัยและพัฒนาอนุรักษ์กรมอุทยานแห่งชาติ, สำนักอุทยานแห่งชาติ, กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช.
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2563). *สถิติด้านการท่องเที่ยวปี 2563 (Tourism Statistics 2020)*. สืบค้นเมื่อ 8 มกราคม 2564, จาก <http://mots.go.th>
- กานต์ กัลป์ดีนันท์. (2564). นายองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี, องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี. (4 กันยายน 2564). สัมภาษณ์.
- กรุงเทพธุรกิจ. (2560). *อุบลราชธานี ททท.เผยปีใหม่เงินสะพัด 63 ล้าน*. สืบค้นเมื่อ 2 มกราคม 2564, จาก <http://bangkokbiznew.com>
- คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ, กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2554). *แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2555-2559*. สืบค้นเมื่อ 2 มกราคม 2564, จาก <https://www.mots.go.th/download/ImplementationOfThePolicy/NotificationOfTheNationalTourismPolicy.pdf>
- ณัชฎาภิญญาจันต์ รัตนวรกานต์. (2561). องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นกับมาตรการทางกฎหมายเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว. *วารสารร่มพญักษ์ มหาวิทยาลัยเกริก*, 36(3), 179-202.
- นิชนันท์ อ่อนรัตน์. (2561). นโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดอุบลราชธานี. *วารสารรังสิตบัณฑิตศึกษาในกลุ่มธุรกิจและสังคมศาสตร์*, 4(2), 228-241.
- ดร.ชนันท์ เอ็มพันธุ์. (2550). *การพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนและการจัดกิจกรรมโฮมสเตย์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เทิดชาย ช่วยบำรุง. (2552). *บทบาทขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน บนฐานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง*. นนทบุรี: สถาบันพระปกเกล้า.
- ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย. (2563). *ททท. ปรับลดเป้าหมายจำนวนและรายได้จากการท่องเที่ยวปี 2563*. สืบค้นเมื่อ 2 มกราคม 2564, จาก <https://kmc.exim.go.th/detail/economy-news/20200211153113>
- พัชรินทร์ ศิริอำพันธ์กุล, บุษงา ชูสุวรรณ และกระพิน ศรีงาน. (2550). *รูปแบบการให้บริการนักท่องเที่ยวของผู้ประกอบการจำหน่ายของที่ระลึกในอีสานใต้*. บุรีรัมย์: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- รุ่งฤดี แยมจรัส. (2564). การบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในเขตอุทยานแห่งชาติจังหวัดระนอง. *วารสารวิจัยรำไพพรรณี*, 15(1), 179-181.

- วรรณารถ ดวงอุดม. (2557). ความสามารถในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดชัยนาท. *วารสารเศรษฐศาสตร์และกลยุทธ์การจัดการ*, 1(1), 35-53.
- สมคิด บางโม. (2545). *การบริหาร*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สมมาศ มีธรรม. (2564). นักจัดการงานทั่วไปชำนาญการ, องค์กรบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี. (3 พฤศจิกายน 2564). สัมภาษณ์.
- สำนักงานไกด์อุบลตทคอม. (2563). *รับแสงแรกแห่งสยามประจำปี 2563*. สืบค้นเมื่อ 18 มกราคม 2564, จาก <https://www.guideubon.com/2.0/go2ubon/first-sunrise-2020-ubon>
- สำนักงานจังหวัดอุบลราชธานี. (2561). *แผนพัฒนาจังหวัดอุบลราชธานี พ.ศ. 2561-2565 ฉบับทบทวน*. อุบลราชธานี: กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด.
- สำนักงานพื้นที่อนุรักษ์ที่ 9, กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช. (2564). *ข้อมูลรายงานสถิตินักท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติผาแต้ม สถิตินักท่องเที่ยวที่เข้าไปอุทยานแห่งชาติประจำปี 2563*. สืบค้นเมื่อ 8 มีนาคม 2564, จาก <https://portal.dnp.go.th/Content/nationalpark?contentId=20014>
- สุดใจ จันทำ. (2564). หัวหน้าฝ่ายบริหารงานทั่วไป, องค์กรบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี. (4 กันยายน 2564). สัมภาษณ์.
- หยีฟาง แซ่ฟาง. (2564). การนํานโยบายไปปฏิบัติในด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวของบุคลากร องค์กรบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน. *วารสารสหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 4(3), 857-873.
- องค์กรบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี. (2559). *แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา พ.ศ. 2560-2561*. อุบลราชธานี: องค์กรบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี.
- องค์กรบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี. (2561). *แผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ.2561-2565*. อุบลราชธานี: องค์กรบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี.
- องค์กรบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี. (2563). *โครงการส่งเสริมสนับสนุนการท่องเที่ยวจังหวัดอุบลราชธานี*. ฝ่ายบริหารงานทั่วไป. (อัตสำเนา).
- องค์กรบริหารส่วนตำบลโขงเจียม. (2562). *แผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ.2561-2565*. สืบค้นเมื่อ 8 มกราคม 2564, จาก http://saokjlocal.go.th/data_8357
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis* (3rd ed.). New York: Harper & Row Publication.